

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr.76 (6235)

27.08.1991.

Cena:15 kap. (abonentiem 11 kap.)

□ 1.septembrī - uz skolu

J.Silicka foto

Latvijas Republikas Augstākās Padomes Konstitucionālais likums par Latvijas Republikas valstisko statusu

Apzinoties savu atbildību tautas priekšā, ņemot vērā 1990.gada 4.maija Deklarāciju „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu”, 1991.gada 3.marta Vislatvijas tautas aptaujas rezultātus un to, ka 1991.gada 19.augustā PSRS valsts apvērsuma rezultātā ir beigušas eksistēt konstitucionālās valsts varas un pārvaldes institūcijas un nav iespējams realizēt 1990.gada 4.maija Deklarācijas „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” 9.pantu par valstiskās neatkarības atjaunošanu sarunu ceļā.

Latvijas Republikas Augstākā Padome nolēm:

1.Noteikt, ka Latvija ir neatkarīga, demokrātiska republika, kurā Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai un kuras starptautiski tiesisko statusu nosaka 1922.gada 15.februāra Latvijas Republikas Satversme.

2.Atzīt par spēku zaudējušu 1990.gada 4.maija Deklarācijas „Par Latvijas neatkarības atjaunošanu” 5.pantu, kas noteica pārejas periodu Latvijas Republikas valsts varas de facto atjaunošanai.

3.Līdz PSRS okupācijas un aneksijas likvidēšanai un Saeimas sasaukšanai Latvijas Republikā augstāko valsts varu pilnībā realizē Latvijas Republikas Augstākā Padome. Latvijas Republikas teritorijā ir spēkā tikai tās augstāko valsts varas un pārvaldes institūciju likumi un lēmumi.

4.Konstitucionālais likums stājas spēkā līdz ar tā pieņemšanas brīdi.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs
A.Gorbunovs
Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs
I.Daudišs

Rajona Tautas deputātu padomes ārkārtas sesija

1991.gada 22.augustā notika 19.saukuma Preiļu rajona Tautas deputātu padomes 10., ārkārtas sesija, kurā piedalījās arī pagastu priekšsēdētāji, Preiļu un Līvānu pilsētu valžu locekļi, Latvijas Republikas Augstākās Padomes deputāts Andris Pužo.

Rajona padomes priekšsēdētājs I.Muzikants informēja par politisko situāciju, kas izveidojusies rajonā sakarā ar valsts apvērsuma mēģinājumu. Deputāti pieņēma paziņojumu, kuru publicējam avīzes iepriekšējā numurā.

Sesijā pieņemts lēmums uzdot rajona prokuroram izmeklēt Latvijas kompartijas Preiļu rajona komitejas un tās darbinieku darbību valsts apvērsuma mēģinājuma dienās un par izmeklēšanas rezultātiem informēt rajona Tautas deputātu padomi.

Deputāti pieņēma rezolūciju, kurā teikts, ka Latvijas Republikā par anti-konstitucionālu darbību jāaizliedz Latvijas kompartija, Latvijas PSR internacionālā darbā jauzū fronte, LĻKJS, apvienotā darba kolektīvu padome un kara

un darba veterānu republikāniskā padome, jo tās izplatīja skrejlapas, kurās aicināja atbalstīt valsts apvērsumu.

Rajona padome pieņēma lēmumu par TDP prezidija pilnvaru paplašināšanu, kā arī lēmumu par sabiedriskās kārtības nostiprināšanu un milicijas darbības pastiprināšanu. Šis lēmums paredz ciešāku pilsētu un pagastu pašvaldību sadarbību ar iekšlietu daļu, regulāras dežūras uz rajona galvenajiem ceļiem un svarīgākajos objektos, lai novērstu provokācijas, ko var izraisīt spēki, kas piedalījās apvērsuma organizēšanā.

ZIŅAS

Atceroties vienu no vismelnākajām dienām Baltijas valstu vēsturē - 1939.gada 23.augustu, kad tika noslēgts noziedzīgais Molotova-Ribentropa pakts, piektdien plkst.20.15 ceļā Viļņa - Rīga - Tallinna uzliesmoja simtiem ugunsgrāku. „Liesmojošajā Baltijas ceļā” piedalījās Preiļu rajona ļaudis, kuri iedēza ugunsgrākus Cēsu rajonā. Tie liesmoja arī Preiļos un Līvānos, rajona pagastos.

Istenojot Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmumu, kurš par līdzdalību valsts apvērsuma mēģinājumā Latvijas kompartiju pasludināja par antikonstitucionālu, piektdien aizzīmogotas LKP Preiļu rajona komitejas telpas, bet LKP rajona komitejas ēka ņemta milicijas apsardzībā. Par tās tālāko izmantošanu lems vietējā pašvaldība. Aizzīmogotas arī VDK rajona nodaļas telpas. Valsts drošības komiteja Latvijas Republikā likvidēta.

Boriss Jeļcins parakstījis dekrētu par Latvijas neatkarības atzīšanu. Tajā teikts, ka Krievija atzīst Latviju kā neatkarīgu valsti un nodibinās ar to diplomātiskās attiecības vēstnieku līmenī. Dekrētā aicinātas atzīt Latvijas neatkarību Padomju Savienība un pārējās pasaules valstis. Pirmā to izdarīja Islande. Latvijas Republikas neatkarību atzinušas arī jau Dānija, Norvēģija un Argentīna.

Rīgā Latvijas Republikas pārvaldīšanā pārņemta LKP CK ēka, Preses nams un VDK objekti. Vīrs LKP CK ēkas pacelts sarkanbaltarkanais karogs. Sestdien Rīgā demontēts Ļeņina piemineklis.

Zemes lietas Riebiņos

Riebiņos asfaltē ielas. Gluda ceļa seguma ērtības būs izjūtamās Padomju, Zaiļās, Oktobra, Miera, Mehāniku ielu iedzīvotājiem, būs asfaltēti ceļi arī uz Riebiņu kapsētu. (Daži no ielu nosaukumiem gan mums var likties nedaudz divaini, bet riebiņiešiem jau labāk redzams.) Ar paju sabiedrību „Turība” pagasts noslēdzis līgumu par 90 tūkstošiem rubļu, paveiktais asfaltēšanā jau pabeigis 50 tūkstošus.

Bet vakar pagastā pabeigti izskatīt pēdējie zemes pieprasījumi, kas saņemti no vietējiem ļaudīm. Kā atzīst zemes komisijas priekšsēdētāja, viņa arī pagasta padomes priekšsēdētāja, Aina Tumašova, līdz

šim īpašu problēmu nebijis, kaut arī zemes būšanas te ir stipri sarežģītas. Riebiņu ciemats ir liels, tajā dzīvo daudz cilvēku. 300 ģimenēm ir vajadzīgas palīgsaimniecības. Pagasta sesijā nolēma, ka turēties četru hektāru robežās, bet lielākoties ģimenes izvēlējās mazākus gabalus, jo arī tie nereti sadalīti pa trim, četrām vietām.

Pagasts, ieskaitot kopējo palīgsaimniecību zemi, mežu, ceļus un citus koplietošanas objektus, pretendē uz 2300 hektāriem, „Turība” - uz 8987 hektāriem. Pieskaitot arī zemiņu saimniecību un citur dzīvojošo mantinieku pieprasījumus, vajadzīgi 20 tūkstoši hektāru. Pagastā zemes ir uz pusi mazāk... Un ko darīt ar tiem 180 mantinieku pieteikumiem?

Šī lemšana, kā pagastā uzskata - grūtākā, vēl tikai sāksies. Jo daudzi pašlaik nav spējīgi atpirkt tos daudzus objektus, kas uz viņiem mantojuma ceļā pienākošās zemes atrodas. Tomēr izeja jāmeklē.

Daudziem, kuri iesniegumos zemes izmantošanas sākšanai norādījuši pēdējo termiņu, acīmredzot, nāksies iedalīt no „Turībai” paredzētās platības, bet šos gadus vēl atļaut tai izmantot. Kopējās saimniecības lopu uzturēšanai taču zeme arī ir vajadzīga. Nu, bet citiem? Kuri gatavojas kļūt par pārnācējiem tuvākajā laikā un būvēt mājas? Jā, zemes sadalīšanas komisijas darbu neapskaust.

L.Sila

Kolhozā „Dzintars“ ir pulka labu darba darītāju. Viņu nopietnā attieksme, arī pašai dziedāšanai īpaši noderīga šovasar, kad lauku laukos ir ne mazums grūtību. Viens no tādiem cilvēkiem ir šoferis Pēteris Vilcāns. Lopbarības sagādes dienās viņš ar siltām pusdienām apgādāja tūrmās strādājošos, darīja citus darbus. Arī tagad Pēteris godam veic savus pienākumus.

Attēlā: šoferis Pēteris Vilcāns.

J.Zandes foto

Dzimitas tikšanās Divklē

Daudz ūdeņu aiztecējis Dubnā un Divklē, kopš pagājušā gadsimta nogalē Divklē ieradās Jāzeps Prāņevskis un nopirka zemi sev un saviem pieciem dēliem un meitai. Viņš lida lidumus un kopa zemi, smagā darbā liekot svīst gan dēliem, gan vedeklām.

Gāja gadi, tika celts mājas, pieauga pēcnācēju pulks. Taču 1941., kara un pēckara gadi izšķobīja dzimtas pamatnes, visas pirms kara celtās mājas aizgājušas postā. Kā visai Latvijas tautai, arī Prāņevsku dzimtai bija jāizstaigā sāpju ceļi gan Sibīrijā, gan citur Krievijā, Vācijā, gan vergu darbos turpat kolhozā, par algu gada beigās saņemot kapeikas.

Un tomēr - par spīti visam dzimta ir spējusi dzīvot, un tās pēcnācēji, starp kuriem gan lauku laukos ar vai bez diplomiem, gan pilsetnieki: ārsti, inženieri, medmāsas, šoferi, skolotāji, juristi, kultūras darbinieki un viņu bērni 17. augustā satikas Divklē, lai pieminētu savus senčus, pabūtu viņu māju vietās, pieglauostos pie mātes stādītās ābeles un ozola, kurš Jāņos pie sevis vienmēr saucis jāpabērnus ozolvainagus vīt.

Roberts Prāņevskis, viens no vecākajiem dzimtas locekļiem, iededa dzimtas ugunsgrūku, pie kura sildījās un fotografējās visi Jāzeps Prāņevska pēcnācēji. Bija iepazīšanās un atkalredzēšanās, apmaiņšanās ar adresēm, dzimtas koka zīmēšana un dzimtas vēstures rakstīšana, fotogrāfiju aplūkošana.

Visi saieti dalībnieki pabija Vanagu kapos, kur atdusas Jāzeps un citi dzimtas locekļi.

Netrūka alus ar pīrāgiem un pupām, netrūka dziesmu un arī asaru.

Ja Dievs dos, tad atplauks arī Divklē, un visjaunākajam, devīpau mēnešus vecajam Jānim Prāņevskim - ceturtajam šī vārda un uzvārda nesējam, kas dzimis Divklē un kam šogad Jāņos tika dāvināts pirmais Divkles ozola vainags, pievienosies vēl kāds Jānis un Pēteris, un dzimtas salidojums pēc pāris gadiem būs plašāks. Būs labāk izziņāta dzimtas vēsture, iepazīti šis locekļi. Atplauks dzīve Divklē.

Divklē pabiju arī es, jo mans tēvs Donāts ir Jāzeps Prāņevska mazdēls.

Monika Livdāne

PREILIEŠI! LĪVĀNIEŠI! PREIŅU NOVADA IEDZĪVOTĀJI!

Pie jums griežas LSDSP ar aicinājumu: „Ravējiet laukā tautas ienaidniekus un savus kaklakungus! Šodien visiem redzams, kas negribēja brīvību Latvijai, kas organizēja un kur slēpjas savērnieku saknes. Uz šodien ekonomiskā vara diemžēl ir komunistu un to ielikteņu rokās. Viņi vēl šodien vada rūpnīcas, fabrikas, kolhozus, sovhozus, pat skolas un bērnudārzus, nemaz nerunājot par okupācijas armiju, KGB, ministriem, rajonu vadītājiem un citiem rubikiem. Tāpēc nodevējs Rubiks varēja tik nekaunīgi, pašpārliecināti ticēt savai netūrajai mahnācijai.

Viņi ir tie, kas traucē demokrātijas attīstību, viņi ir tie, kas izvietoja tautas patēriņa preces kara bāzēs un noliktavās, „uztīcām cilvēku“ dzīvokļos un garāžās, tādējādi mēģinot radīt tautas neapmierinātību ar notiekošajiem procesiem. Pietiekoši mēs esam „ēduši“ komunistu ideoloģiju. Kādi ir kļuvuši mūsu lauki? Sabrauktas ganības un pļavas, pieķēzīti meži un ūdeņi, pat jūra. Kādas kļuvušas mūsu dvēseles?

Mums liedza savu valodu, mūs visiem spēkiem mēģināja nošķirt no baznīcas. Mums teica, ka esot „glasnost“, bet rindas pēc dzīvokļiem, pēc mašīnām un tā tālāk tika kombinētas un pārkombinētas sev izdevīgā veidā. Kā strādāja komunistiskie autoservisi, veikali? Daži aizstāv šodienas kolhozus - tie, kuriem nāca bezdarba ienākumi, kuri nestrādājot varēja dzīvot uz jūsu rēķina. Cik šo „priekšnieciņu“ un viņu līdzstrādnieku vēl šodien dzīvo uz darba tautas rēķina! Zemnieki, vai tev vajadzīgi „četri agronomi“ nieka kolhozā?

Tādu piemēru var minēt ļoti daudz, varētu aprakstīt komunistu nedarbus rajonā. Bet tos jūs ziniet, tāpēc mēs aicinām: katrā kolektīvā izvirziet paši vadītājus no saviem darba rūķiem, kurus jūs pazīstat, kuriem jūs uzticaties, kuri grib un spēj palīdzēt jums un mūsu Latvijai. Privatizējiet ražošanu, veidojiet neatkarīgās arodbiedrības, nelaujiet vēlreiz, komunistiem pārādoties, apšmākt sevi.

LSDSP neaicina jūs uz vardarbību, bet gan aicina novērsties no komunistiskās ideoloģijas, aicina būt saimniekiem savā tēvu zemē. Nost ar tādu attieksmi: vieni sēj, otri izbraukā sējumus; vieni strādā, bet otri saņem darba augļus! Nelaujiet izpārdot tehniku un citu īpašumu, jo tie ir jūsu tulznu daļa, tie pieder jums!

Lai šķīstīšanās laiks aizritētu sekmīgāk, aicinām apvienoties Pilsoņu komitejai ar LSDSP, ar LNNK un citām antikomunistiskām organizācijām un grupējumiem. No Tautas frontes „jātira komunisma smaka“. Prasiet nacionalizēt komunistu salaupīto tautas īpašumu! Lai Dievs palīdz jums un mūsu Latvijai!

LSDSP Latgales zemes priekšnieka vietnieks, CK loceklis
J.Podnieks

Prezidenta bijušais draugs?

Bijušā PSRS viceprezidenta portreta ieskicējums

19. augustā plkst. 18.00, kad tikko Arlietu ministrijas preses centra zilē bija beigusies tā devētās Ārkārtējā stāvokļa komitejas prezentācija, kuru bieži pārtrauca sarkastiski smieklī, uz skatuves aiz galda sēdošie cilvēki bailes vairs nerādīja - viņi bija pārāk riebīgi un nožēlojami: ne velti televīzija tagad tik bieži rāda viņu sejas...

Pie izejas no zāles Otto Lācis man teica: „Baidos atzīties, bet man liekas, ka sāku just kaut ko līdzīgu piesardzīgam optimismam. Tādi cilvēki nevar uzvarēt“.

Vēlāk pārbaudīju: tamlīdzīga sajūta bijusi daudziem. Tāda hunta nevarēja uzvarēt, tas bija skaidrs, tikko tā parādījās tautai. Pēc divām dienām mītiņā, ko Žurnālistu savienība organizēja Lubjankā, es par to pateikšu pie postamenta „dzelzs Feliksam“: „Kā varēja uzdrīkstēties šie cilvēki ar drebošajām rokām un trīcošajām lūpām pretendēt uz varu un cerēt kļūt par dižas valsts valdniekiem...“ Un tūlīt sapratīšu, KAS noticis ar mums visiem pēdējos gados - mēs esam iemācījušies brīnīties par, pēc būtības, brīnumainām lietām. Jo tieši cilvēki ar trīcošām rokām (kāds kolēģis izteicās vēl mazāk diplomātiski: ar sadzīves alkoholiķa uzvedību) pavisam nesen taču bija mūsu dzīves norma...

Tas viss - par Janajevu. Tagad, pēc uzvaras pār pučistiem, tā vien gribas viņa portretu papildināt ar drošām un sulīgām krāsām. Taču tekstu, ko tagad piedāvāju jums uzmanībai, uzrakstīju vēl līdz apvērsumam - jūlijā. Tagad to pārlasīju un redzu, ka to var nelabot. Tikai lai lasītais man piedod zināmu atturību.

Un tā - neparastais 1990. gads savā noslēgumā mums uzdāvināja kārtējo pārsteigumu. Par Nazarbajevu - runāja, par Bakatīnu - runāja, par Ševardnadzi - runāja. Taču to, ka par viceprezidentu M. Gorbačovs izvirzījis Genādiju Janajevu, liekas, negaidīja neviens. Arī pats Janajevs manam kolēģim atzinās, ka par priekšlikumu ieņemt otrā valsts cilvēka posteni uzzinājis tikai divas stundas pirms balsošanas.

Kas tad ir Janajevs?

53 gadi, divas augstākās izglītības - beidzis Gorkijas Lauksaimniecības institūtu un Vissavienības Juridisko neklātienes institūtu. Vēstures zinātņu kandidāts - speciālists trockisma un anarhisma jautājumos. Dienesta ceļš, kā viņš pats izteicies, bijis taisns un pakāpenisks. Pēc institūta četrus gadus ziedojis lauksaimniecībai, pēc tam komjaunatnes apgabala komitejas sekretārs un pirmais sekretārs,

tad 12 gadus PSRS jaunatnes organizāciju komitejas priekšsēdētājs. 1980. gadā kļuvis par padomju draudzības biedrību ar ārvalstīm savienības priekšsēdētāja vietnieku, tad VACP sekretārs un priekšsēdētāja vietnieks. Šajā amatā viņu arī ievēlēja par PSRS tautas deputātu no arodbiedrībām. 1990. gadā Janajevam nācās pastāvīgi mainīt kabinētu (ar mūsu alternatīvu pilnā laikā pārsteidzošu ātrumu). Vispirms viņu ievēlēja par VACP priekšsēdētāju, pēc tam par PSKP CK sekretāru, tad - par PSRS viceprezidentu.

„Par nelaimi“ (tā, nezin kāpēc, izteicās pats Janajevs) precējies. Lai gan, no citas puses ņemot, kad viņu izvirzīja viceprezidenta postenim, atzīmēja, ka „kā vīrišķis“ nekādus pārmetumus nav saņēmis un nekādus kompleksus nejūt. Sieva - agronome ekonomiste, vecākā meita psiholoģe, jaunākā - studente. Mazdēlam deviņi gadi, sauc par Nikolaju.

No kompjūtera datiem izriet, ka kongresos un PSRS Augstākās Padomes sesijās uzstājies 26 reizes, un tādējādi, pēc būtības, arī kļuvis pazīstams plašiem iedzīvotāju slāņiem. Vērtējot šo runu raksturu, „Komsomolskaja pravda“ pietiekami indīgi viņu nosauca par „prezidenta labo roku“. (Turklāt uzvars, domāju, likts tieši uz otro vārdu.) Bija parlamenta komunistu frakcijas vadītājs. Lai gan vienreiz Janajevs izteicās, ka par galveno uzskata cilvēka spējas un kvalifikāciju, nevis partijas biedra kartes krāsu vai partijas nosaukumu, viņam ir nīkna PSKP interešu aizstāvja reputācija. Parlamentā, tikko izskanēja kaut nēcīgākā kritika PSKP (par kuras kareivi Janajevs sevi uzskata) vadītāju adresē, viņš lūdza vārdu un runāja apmēram tā: „Biedri priekšsēdētāji, es gribu lūgt iejaukties, kad runa ir par partijas apvairošanu un atsevišķu cilvēku apvairošanu, kuri šeit, tā teikt, vispār nav apspriežami.“ Un tāpēc ir saprotams viņa pirmais paziņojums viceprezidenta amatā, ka „daudzpartiju sistēmas apstākļos, kad PSKP radušies politiskie oponenti, kuri gatavi pat fiziski izreķināties ar komunistiem, teze „Dzīvosim draudzīgi“ izklausās smieklīga“.

Apspriežot viceprezidenta kandidātūru, Gorbačovam izteica pārmetumus, ka viņš ļoti slikti izraugās kadrus. Un tomēr gribējās ticēt, ka Mihailam Sergejevičam ir mums zināmi fakti, un izvēle nav izdarīta pēc principa „Neviens cits šo amatu negribēja ieņemt“, kā rakstīja kāds kolēģis.

Jāteic, ka balsošanas rezultāti jaunajam viceprezidentam autoritāti nepavairoja. Starpreģionālās grupas uzdevumā Ārkārtējā Murašovs sniedza oficiālu paziņojumu, ka balsošanas rezultāti ir falsificēti. Kongresa balsu skaitīšanas komisijas priekšsēdētājs ziņoja, ka urnā nebija iemesti tikai pieci biļeteni, bet Murašovs uzrādīja septiņus, ko deputāti bija paņēmuši sev līdž „piemiņai“. Pie mums nezin kāpēc nav pieņemts noskaidrot iemeslus, kuru dēļ jebkurā civilizētā valstī amatus zaudētu jo daudzi cilvēki. Pie mums, kā teica konstitucionālās uzraudzības komitejas priekšsēdētājs, nav pat orgāna, kuram būtu tiesības visu noskaidrot šādā situācijā...

Un vēl viens apstāklis. Pirms ievēlēšanas Janajevs paziņoja, ka gatavs kā Davidovs (romānā „Plēsums“) visu nakti art zemi, bet šito darbu iemācīties. Domāju, viceprezidents izvēlēts ne jau pašu veiksmīgāko salīdzinājumu un atdarināšanu paraugam. Ne jau zemi vajadzēja art Mihaila Solohova aprakstītajam Pēterpils strādniekam... Tagad, līkas, sākam to saprast.

Noslēgumā vēl daži novērojumi.

Tiekoties ar streikojošajiem ogļračiem, kā ziņoja „Literaturnaja gazeta“, Janajevs atļāvis izteikties šādā stilā: „Varat mani nosaukt par āzi (krievu val. - kozloms), ja līdz februāra beigām es neizvirzīšu jautājumu par tarifu izmaiņšānu“. Rakstu avīze publicēja martā (tarifi, protams, nebija izmainīti) ar sarkastisku virsrakstu: „Kā jūs tagad lai sauc?“.

Viceprezidents toreiz dikti apvainojās, sniedza pat oficiālu paziņojumu, ka tādu vārdu viņa lieliski neesot, ka gatavs uzrādīt liecinieku - ogļrūpniecības ministru Ščadovu.

Vispār jāatzīst, ka Genādija Janajeva uzvedības manieres ir nedaudz dīvainas, sevišķi kā cilvēkam, kurš ilgus gadus nodarbojies ar starptautiskiem kontaktiem. Avīze „Karetnij dvor“ PSRS Tautas deputātu ceturtā kongresa laikā pirmajā lappusē bija ievietojusi izteiksmīgu fotoattēlu - divu PSRS augstāko valsts amatpersonu sarunu. Zem fotogrāfijas bija paraksts: „Par parlamentāriešu ētiku. Vai viceprezidentam, runājot ar prezidentu, jāizmanto rokas no kabatām?“

Citi fakti par Genādiju Janajeva darbību viceprezidenta postenī pirmajā pusgadā plašākai publikai nav zināmi.

Pāvēls Gutionovs
„Izvestija“

Veidosim latviskās dzīvesziņas skolu?

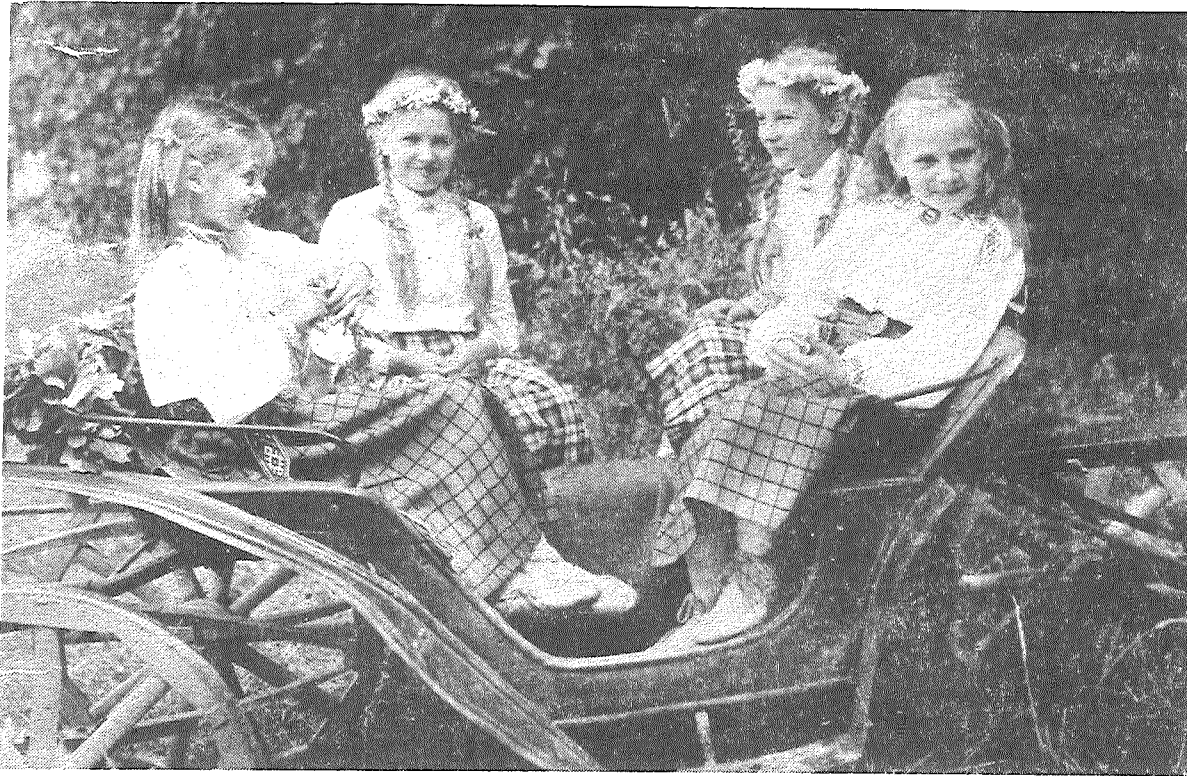
Latvija ir folkloras lielvalsts. Bet vai mēs paši pazīstam savus unikālos garamantu krājumus? Mēs gribam, lai Latvija būtu skaista un latviska. Bet vai mēs pietiekami labi izprotam, kas ir - latviskais, vai zinām tā izcelsmi? Mums rūp, lai jaunā paaudze būtu strādīga, gudra un patriotiska. Bet vai mēs protam iemācīt saviem bērniem un skolēniem tautas gadsimtos koptos tikumus, audzināt viņos Tēvzemes mīlestību?

To izdarīt palīdzēs latviskās dzīvesziņas skola, kas šoruden uzsāks darbu Rīgā. Nodarbības, uz kurām tiek aicināti gan bērni, gan pieaugušie, būs vienreiz mēnesī, sestdienās. Tajās runāsim par baltu cilšu vēsturi, senajām zīmēm un rakstiem, novadu tautas tērpiem, latviešu gara mantām, ētiku un estētiku. Kopīgi mācīsimies svinēt

gadskārta ieražas, gatavot tām atbilstošus telpu rotājumus un ēdienus. Pasniedzēju vidū ir filozofs Vilnis Zarīņš, folkloristi Helmi un Dainis Stalti, literatūrzinātnieks Romāns Pussars, vēsturnieks Elmārs Pelkaus.

Lai izlemtu jautājumu par dzīvesziņas skolas filiāļu veidošanu citās Latvijas pilsētās, vēlākais līdz šī gada 15. septembrim būtu jāsaņem no rajoniem pieteikumi līdz ar norādi par plānoto dalībnieku skaitu, paredzamajām telpām un transporta iespējām pasniedzējiem. Pieteikumus adresēt Rīgā, 226524, Turgeņeva ielā 19, LZA Latvijas Vēstures institūtā - latviskās dzīvesziņas skolas rektoram E. Pelkausam. Informāciju var saņemt pa telefonu 226934 vai 572956 (vakaros).

LETA

Isa bija vasariņa
Kā ligot aizlīgoja.

Pošat mani tēvs, māmiņa,
Nu atnāca skolas laiks.

Ar asteru pušķi pie sirds

Mācības skolā šogad uzsāksim netradicionāli un reizē ļoti svētdienīgi - tieši 1.septembrī pulksten 9.00.

Kāds mums priekšā jaunais, 1991./92. mācību gads? Pavisam nesen Latvijas Republikas Augstākā Padome pieņēma lēmumu „Par Latvijas Republikas izglītības likuma spēkā stāšanās kārtību”. Jaunais izglītības likums kardināli maina izglītības vietu un lomu sabiedrībā. Līdz ar to jāmainās arī izglītības un mācību saturs.

Par mācību plāniem un programmām.

Vispirms atgādināšu, ka turpmāk vispārējā izglītību veidos trīs posmi: sākumskola no 1. līdz 4.klasei, pamatskola no 5. līdz 9. klasei, vidusskola no 10. līdz 12. klasei.

Sākumskolas klasēm tiek piedāvāti divi mācību plāna varianti. Katra skola var izvēlēties, kurš variants ir piemērotāks. Skolēni, kuri mācās latviešu mācībuvalodas skolā, 3. klasē izvēlas savu pirmo svešvalodu: angļu, vācu, franču vai krievu. Valodas izvēle ir atkarīga no skolēnu un vecāku vēlēšanās un skolas piedāvājuma. Skolās ar krievu mācībuvalodu valsts valodu (latviešu valodu) sāk apgūt jau no 1.klases.

Pamatskolas mācību plāns dod lielas iespējas katrai skolai piemērot šo plānu saviem apstākļiem, jo daudzos priekšmetos atļauts stundu skaitu variēt. Skola izlemj, vai šo priekšmetu apguvei nepieciešams lielāks vai mazāks stundu skaits. Īpašvēro tikai tas, ka kopējais stundu skaits nedrīkst pārsniegt ministrijas atļau.

Sakarā ar mācību satura pārkaršanu pamatskolas plānos nebūs tāda priekšmeta kā rasēšana, kurš pārcelts uz vidusskolas posmu. Skolās ar krievu mācībuvalodu fiziku sāks mācīt tikai no 8.klases. Ķīmijas mācīšanai pamatskolā paredzētas trīs stundas. Katra skola var izvēlēties, vai uzsākt ķīmijas mācīšanu jau 8.klasē, vai visas trīs stundas plānot 9.klasē. Vizuālo mākslu varēs mācīties arī 8. un 9.klasē. 7.klasē no sešām matemātikas stundām vienu var izmantot informātikas pamatu mācīšanai. 5.klases skolēni latviešu skolās izvēliesies otro svešvalodu, krievu skolās - pirmo svešvalodu.

Pilnīgā skolas kompetencē paliek jautājums, kā izmantot fakultatīvās un papildnodarības. Minimālais skolēnu skaits fakultatīvo nodarbību grupā - 10 dalībnieki, bet lauku skolu fakultatīvajās grupās - 5 audzēkņi.

Vislielākās izmaiņas skar vidusskolas posmu. Skolas ar krievu mācībuvalodu pāriet uz divpadsmitgadīgu apmācību. Desmitās klases visās Latvijas skolās sāk kursu izvēles sistēmā. Tiek noteikti pieci obligātie kursi (skolām, kur mācās krievu valodā, - seši), kuri jāapgūst katram skolēnam. Tie ir: latviešu valoda un literatūra (krievu mācībuvalodas skolām - krievu valoda), matemātika, svešvaloda, Latvijas un pasaules vēsture, fiziskā audzināšana, latviešu valoda (tikai krievu skolām). Pārējos septiņus kursus (krievu skolās sešus) skolēns brīvi izvēlas no tā izvēles kursu saraksta, kādu viņam piedāvā skola.

Sākot ar jauno mācību gadu, visi būtiski mainās skolēnu zināšanu vērtēšanas sistēma. 1. un 2.klasē atzīmes neizlikas, 3.klasē vērtēs vārdos, no 4. līdz 9.klasei skolēnu zināšanas vērtēs pēc piecu ballu skalas, no 10. līdz 12.klasei izmantos 10 ballu skalu.

Skolēnu zināšanu summārais vērtējums liecībās tiks dots tikai divas reizes, jo jaunie nolikumi nosaka mācību gada sadalījumu semestros.

Arpusstundu darbā jaunajā mācību gadā skolās lielākā uzmanība veltāma vairāk pieprasītajiem interešu pulciņiem un nodarbībām, tajā skaitā, mājsaimniecības, adīšanas, fizikālās un sporta nodarbību, tautisko deju, aerobikas, jauniešu korjiem u.c.

Sakarā ar to, ka 1994.gads saskaņā ar ANO Ģenerālās Asamblejas lēmumu ir pasludināts par Starptautisko ģimenes gadu, vēlam to izmantot, lai piesaistītu sabiedrības, dažādu resoru un organizāciju uzmanību ģimenei. Tā kā ģimenēs nav muzikālās kultūras veidošanas tradīciju, jo-

projām galvenā ir mācību iestāde. Uzdevums - nezaudēt muzicēšanas un kora dziedāšanas tradīcijas, gatavoties zēnu kora 5.svētkiem Cēsīs 1992.gadā.

Pirmsskolas audzināšana.

Jaunajā mācību gadā bērnodarziem jāuzsāk pirmsskolas audzināšanas pamatnostādņu realizēšanas prakse. Ar 1.septembri stājas spēkā nolikumi par vispārēja tipa, specializētiem, mazākumtautību bērnodarziem, rotaļu grupām, kā arī noteikumi privātā bērnodarža organizēšanai. Slēdzes spēkā arī jaunās audzināšanas normas.

Pirmsskolas iestādes savā darbā par pamatu izmanto republikāniskās programmas. Katram bērnodaržam jāatrod savs saturs, par pamatu ņemot materiālu (leļotāja, lietiskā māksla, mūzika, folklorā, literatūra u.c.), kas tuvs katras tautas nacionālajam īpatnībam.

Pedagoģiskajā procesā ir jānodrošina individualitātes saglabāšana un pozitīva emocionālā gaisotne bērnodaržā. Organizējot bērnu audzināšanu un apmācību, darbā jābalstās uz vietējiem apstākļiem, atbilstoša satura izvēli, īpaši domājot par bērnu fizisko, prāta, emociju un jūtu attīstību.

Sakarā ar tendenci audzināt mājas apstākļos, bērnodaržiem ir jāveidojas par pedagoģiskās informācijas centriem mikrorajonā, ciemā, kur vecāki, kas to vēlas, var saņemt padomu bērnu audzināšanai mājās.

Eksāmeni.

Jaunajā mācību gadā, beidzot 9.klasi, skolēni varēs izvēlēties - kārtot vai nekārtot izlaiduma eksāmenus. Skolēniem, kas turpinās izglītību mācību iestādēs vai grupās, kurās var iegūt arī vispārējo izglītību, izlaiduma eksāmeni obligāti: latviešu valodā un literatūrā (attieciņi krievu valodā un literatūrā) - domraksts, matemātikā - rakstos. Stājoties vidējās mācību iestādēs, šie eksāmeni vairs nebūs jākārt, bet mācību iestāde var noteikt iestājekārtēnu skolas profilpriekšmetā. 12.(11.) klasei paredzēti 5 izlaiduma eksāmeni. Obligātie rakstos: latviešu valodā un literatūrā (attieciņi krievu valodā un literatūrā) - domraksts, svešvalodā (angļu, franču, krievu, vācu), algebrā un analīzes elementos. Skolās ar krievu mācībuvalodu obligāts arī eksāmens valsts valodā mutvārdos. Pārējiem eksāmeņiem mācību priekšmetus var izvēlēties abiturients. Skolēnu zināšanu un prasme izlaiduma eksāmenos 9. un 12.(11.) klasēs vērtējams ar 10 ballēm.

Pedagoģiskie kadri.

Jaunajam mācību gadam rajona skolām tika pieprasīti 43 jauni speciālisti. Vislielākais pieprasījums bija pēc sākumskolas klašu skolotājiem - 14, latviešu valodas - 6, dziedāšanas - 6, angļu valodas - 4. Ņemot vērā jaunās tendences augstskolu absolventu sadalē (faktiski jārūnā par daļēju sadales sistēmas atcelšanu pēc augstskolu iniciatīvas), ar Tautas izglītības ministrijas norīkojuma apliecībām šoruden rajona skolās ienāks tikai deviņi jaunie speciālisti.

Kapitālā celtniecība.

Saskaņā ar tautas izglītības objektu kapitālās celtniecības plānu 1991.gadā paredzēts uzcelt un nodot ekspluatācijā 14 skolas, no tām arī mūsu rajonā - Pelēču vidusskolu ar 264 vietām.

Mācību gada ilgums.

Mācību gada ilgums ir 34 nedēļas, un visām klasēm tas noslēdzas 22.maijā. Mācību gads tiek sadalīts trijos semestros. Pirmās brīvdienas nosaka katra skola pirmā semestra vidū. Ziemas brīvdienas ir no 23.decembra līdz 5.janvārim. Pavasari - no 23. līdz 29.martam, bet 1.-6.klasēm papildus brīvdienas no 10. līdz 16.februārim.

Lai jaunais skolas gads ir tāds, ka katru dienu uz skolu gribas iet ar ziediem! Tāpat kā 1.septembrī!

Dz.Šmukste,
rajona tautas izglītības nodaļas skolu inspektore

GARĀM JAUNAJAI SKOLAI, UZ VECO...

Kad jāsaka skaidri, kas īsti nav padarīts jaunajā skolā, ja tā nevar 1.septembrī uzņemt skolēnus, atļaus, ka to nemaz nevaru īsi noformulēt. Taču, kad pirms nedēļas ar Niedru, pareizāk sakot, ar Pelēču, vai tomēr - ar Niedru, jo jaunās skolas jaunais nosaukums vēl nav sesijā pagasta deputātu nolēms, devīngadīgās skolas direktori Annu Karčevsku staigāju pa jaunbūvi, katram viņas apgalvojumam par skolas nenodotāšanu ekspluatācijā līdz jaunajam mācību gadam varēja nešauboties piekrist. Neskatoties pat uz to, ka skolā bija manāma enerģiska rosīšanās. Strādāja celtnieki, un burtiski uz pēdām viņiem mina skolas nākošie saimnieki. Viss skolotāju kolektīvs kārtēja kabinetus, salika solus, kombinēja kopā jaunās sekcijas, kas tradicionāli no rūpnīcas bija ieradusies šķībiem, greiziem stūriem, un praktiski nebija nevienas vietas, kur kaut kas nebūtu darīts. Steidza krāsotāji, smagās mašīnas pieveda šķembas, lai varētu klāt asfaltu, elektrība tikai jāpieslēdz, sakari - tikai divi telefoni šajos dārdzības apstākļos - vien jāpieslēdz, zālāji tuvākajās dienās tikšot iesēti.

- Ko direktore saka šodien, varbūt ieiesim skolā līdz 1.septembrim? - šajā darbu vadītāja Pētera Maļinas jautājumā it kā man, avīzes korespondentei, it kā direktorei, skanēja gan šaubas, gan neliela cerība un varēja nojaust, ka abiem kolektīvu vadītājiem šī saruna atkarīgas vai ik dienas.

- Bija atbraukusi arī priekšniecība no starpsaimniecību celtniecības organizācijas, - stāsta direktore. - Pajautāja, cik bērnu. Un teica, ka ar 70 pašreizējiem skolēniem mierīgi varot uzsākt mācības jaunajās telpās, kas paredzētas 240 audzēkņiem. Pārējos darbus pabeigšot paralēli skolas izmantošanai.

Direktore atbildējusi kategorisku nē. Un viņu var saprast. Tik ilgi gaidītajā (1982.gada projekts, celt sāka 1989.gadā) skolā Pelēču bērni un viņu vecāki, skolotāji grib ienākt tad, kad tā ir pilnībā gatava. Kad būs pabeigta sporta zāle, vienlaicīgi tā ir arī aktu zāle, kad būs nodota katlu māja, kad visām kāpnēm būs margas, kad viss būs pabeigts krāsot, noklāt, pielīdzināt...

Celtnieki sola, ka tas viss būs 1.oktobrī. Varētu saprast, ja nepaveikto darbu apjomam būtu bijis vajadzīgs pusgads, trīs četri mēneši. Bet mēnesis! Tas nozīmē - pietrūka gribešanas un piespiešanās.

- Mums visu laiku pietrūka materiālu, - nelaimīgs skaidroja P.Maļina. - Tai pašai sporta zālei grīda iesākta likt janvārī. Astoņus mēnešus nav pabeigta. Citās telpās ilgi nekļājam grīdu, jo krāsotāji nebija savu padarījuši, viņus savukārt kavēja santehniko iekārtu trūkums. Noskaitās, ņēma un sakrāsoja. Tad ieradās santehniķi ar savām ierīcēm un lauz visu laukā. Trūka līmējamā papīra, tad atkal kā cita... Brigāde ir cēlusi kūti, dzīvojamās mājas, bet skolu - pirmoreiz. Tas arī apgrūtināja darbu, jo sastapāties ar cita veida konstrukcijām un kvalitātei jābūt pavisam citai.

Jābūt gan, bet ar skolas direktori vienā otrā telpā vienprātīgi secinājam, ka arī tās pietrūcis, - te nelīdzens

griestu apmetums, te durvju stenderes jau pašlaik „kāpj” no krāsnojuma un sienas ārā, te vēl kas cits.

- Nevaru visiem klāt izstāvēt, - saka darto vadītājs.

Darba veids - joprojām padomju, pa roku galam. Kaut, protams, arī saņemtas konstrukcijas, materiāli lielākoties tieši tāda pat - padomju kvalitātē.

Atgriežoties pie uzskaitījuma, kā pietrūcis, no savas puses gribētu piebilst, ka visvairāk pietrūcis ieinteresētības augstākstāvošajās instancēs. Un, kaut direktore A.Karčevska nosauc to rajona priekšniecības uzvārdus, kas skolā iegriezušies un skolas celtniecības gaitai sekojuši, lielāks prasīgums, arī no pagasta valdes puses, būtu palīdzējis paātrināt tempus. Gala rezultātā taču sagādāts tika viss, tikai to vajadzēja darīt laicīgāk.

Ko nozīmē skolas nodošanas aizkavēšana? Protams, nekas sevišķs jau nenotiks, jo, dzīvojot pēc vecajām tradīcijām, neesam pieraduši rēķināties ar atsevišķu cilvēku interesēm un ērtībām. 1.septembrī bērni aizies uz veco skolu, kurā klases, tāfeles un soli ir kā pēdējā skolas dienā pamesti. Sāksies mācības, un tad, paralēli tām - pārvākšanās uz jauno skolu. Tas nekas, ka skolotājiem nu jau visa enerģija būtu jāiegulda mācību procesā, bet brīvās stundās jārupējas par savu saimniecību, par ražas novākšanu un uzglabāšanu... Gan tiks galā. Lai priecājas, ka vispār ir jauna skola.

Tas gan. Tas spēj ieprecināt - plašums jaunajā skolā. Piemēram, telpa 6.klasei. Otrais stāvs, normāla lieluma, bet ne pa visu sienu loģi. Šīs klases 12 skolēniem noliktie soli aizņem telpā tik maz vietas, ka te vēl varēs dzimšanas vai vārda dienas galdu uzklāt un atliks vieta lambadai. Patīkami, ja, protams, nepievērs uzmanību gaišzālajam linolejam zem kājām. Praktiski tikpat brīvi ir visās klasēs. Paredzētas telpas Preiļu mūzikas skolas filiālei, ir divi mūzikas speciālisti. Atsevišķa zīmēšanas klase, telpa kultūras centram.

No saspīstības un neērtībām tikt šādā brīvībā, - lieliski, kaut arī pats skolas projekts var patikt vai nepatikt, un mani nedaudz velk pie otrā variantā, jo šajā mājā it kā nospiež koridoru zemie griesti, un no katra nākošā stāva redzamais iepriekšējā stāva drūmi darvotais jumts labsajūtu nevaro. Bet varbūt tie ir tikai sīkumi. Galvenais jau būs gars, kas te valdīs, un laimam gan skola vispirms ir jāpārsvēta, lai, nedod Dievs, skolā neienāk kaut kas no tā, kas te valda pašlaik, kad ir tik daudz svešu cilvēku. Kad no pilnībā saliktas sekcijas, bet neizslēgtā telpā atstātas, pēc tam, kad skolotāji ir izbraidājuši Preiļus, ir pazudušas deficītas piekarināmās eņģes, bet stikli akurāti salikti zemē, kad pazūd galda virsma, kad tas, kad cits... Direktore sāksusi visu pieslēgt.

Pie skolas paceļas divas jaunas siltumnīcas. Vienā paredzēts audzēt dārzeņus pašu uzturam, otrā ziedus - pārdošanai.

- Mums jānācās kaut daļēji pašiem sevi uzturēt, - saka Anna Karčevska. Protams. Bet visvairāk 1.septembra priekšvakarā gribas cerēt, ka jaunajā skolā augs tādi cilvēki, kas visvairāk būs vajadzīgi mūsu jaunajā dzīvē.

Konkursa „Moras zeme” 3.kortas vaicojumi

1.Nūsauc pilsācīmatus un pilsāty Latgolā, kuros teik ražota šaida produkcija:1)stykls, 2)sausais pīns, 3)slaukšonas ikortas, 4)rikti šokoladā un draže, 5)ķīmisko.škīdra.

2.Nūsauc kotrā Latgolas rajonā apdzīvotu vītu, kur latgalu īpat svars pret cittautišim ir vyslelokais?

3.Kur un kod uzcalsts pyrmais tautys noms Latgolā?

4.Kur un kod izveidots pyrmais teātris Latgolā?

5.Kurš beja pyrmais ministrs nu Latgolas Latvejas breivvalsts laikā?

6.Kai sauc Latgolas kalēju, kurš izkola Breiveibys pīnnekla trešū zvaigzni un kur is dzeivoja?

7.Kaidi klūsteri beja Latgolā?

8.Kopēc Kroslovas pilsāty gērbūna burulaivai ir 5 airi?Uzdavums: pajam labi seiku Latvejas karti (LP encikl. 5.sēj.), izsekoj munu celojumu, nūteicūt 9 apdzīvotas vītas, kuros man nocēs pabyut.

„Celš man sokos meža vydā, pēc eisa breiža palik solts, laikam solna. Aju tolok, radzu cīms ar brīžim, grīžūs labi vīn pa kreisi un pils nu bārza. Man nav laika, jo lejā pilsātā mani vilcīns gaida. Krāsly meiksti, valk uz mīgu. Cik nu tol, kopju orā - taišni upē zylā. Paldis "vertalom" - nanūsleiku. Pacel mani padebešūs, skotūs kur ir mokūni, tur jobyun lelam kolnam. Pareizi. Tolok celš man zynoms, gar prižu molu es dudūs uz Kazinčim”.

Paskaidrojumi: par pareizu atbildi uz kotru vaicojumu - 2 punkti, ja atbildis ir raksteyts latgalu volūdā - 2 papyldpunkti, ja jyusu vaicojums ilvarts nokušajā kortā - 2 papyldpunkti, konkurs nūteik divos grupos: 3.-9.kl. un 10.-12 kl. Konkursā var īsaklautīs jebkurš skūhniks sokūt ar 3.kortu. Tī skūhnik, kuri pīsadalejos konkursa īpriķšejos kortos, ir saglombojūši savu vacuma grupu. 12.klasi beigušī saglomboj sovu daleibu konkursā tikai tod, ja pašreiz nav studentī.

Atbildem nav jobyun plašom, bet gon konkrēton, nūformējums var byut dažaidis.

Atbildis gaidīsim leidz 1.10.91. uz aplūksnis (posta zeimūgs).

Vālom veiksmi! Jyus gaida vēerteigi braucīni un bolvas.

Adrese: Rīgā, Basteja bulvāris 10-19, Latgolas studentu centram.

Futbola laukumos

Noslēdzies lauku sporta biedrības „Vārpa” čempionāta pirmais aplis. Tumira tabula izskatās šādi:

1.Ogre	48 -15 22
2.Daugavpils	43 -22 18
3.Līvāni	36 -18 18
4.Jelgava	50 -23 17
5.Olaine	40 -20 16
6.Smiltenē	39 -23 16
7.Ludza	39 -29 15
8.Cēsis	33 -24 14
9.Preiļi	30 -17 14
10.Madona	32 -31 13
11.Salacgrīva	28 -55 9
12.Jēkabpils	15 -61 6
13.Pļaviņas	20 -64 3
14.Seda	17 -68 1

* Par nolikuma neievērošanu no čempionāta izslēgta Ventspils komanda.

Atsākoties otrā riņķa spēlēm, četrus punktus ieguva Līvānu „Kristāla” futbolisti, jo Sedas un Salacgrīvas komandas uz spēlēm neieradās. Preiļieši cīnījās neizšķirti (0:0) ar Ogres „Aditāju”.

* Latvijas kausa izcīņas ceturtdaļfinālā Preiļu sporta klubs „Cerība” ar 0:4 un 1:3 zaudēja vienai no re-

publikas vadošajām komandām - Daugavpils „Celtņiekam”.

* Preiļu pilsētas čempionātā noslēgušās priekšsacīkstes. Komandas ir sarindojušās šādā secībā: „Latgale” - 18 p., „Cerība” - 16 p., „Lauktechnika” - 10 p., Jaunieši - 10 p., SCO - 9 p., „Parks” - 8 p., „Druva” - 6 p., „Rušona” - 6 p., veterāni - 5 p., siera rūpn. - 2 p.

Ceturtdaļfinālos tiksies: „Latgale” - „Rušona”, „Cerība” - „Druva”, „Lauktechnika” - „Parks”, Jaunieši - SCO.

Ari Latvijas jaunatnes čempionātā (1978.g.) aizvadīts zonālā tumira sacensību pirmais aplis.

1.RFS (Rīga)	30 -7 10
2.Daugavpils	15 -6 9
3.Rēzekne	12 -12 8
4.Ķīmiķis (Daugavpils)	7 -12 7
5.Preiļi	10 -11 5
6.Īlūkste	9 -12 3
7.Jēkabpils	3 -26 0

I.Babris,
sporta kluba „Cerība”
priekšsēdētājs

GALVENAIS REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950.gada 29.marta, otdienās.

Dibinātājs un izdevējs - apgāds „Avīze”, Rīgā,K.Barona ielā 2.

Reģistrācijas apliecība Nr.0091.

Redakcijas adrese: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Tālrunis 22305.

Datorsalikums. Iespēsts ražošanas apvienības „LITTA” Daugavpils tipogrāfijā. Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 2 nosacīlās iespiedioksnēs.

Metiens latviešu izdevumam 9130, krievu - 3250.

Pasūtījuma indekss 68169.

□ Sēņu laikā.

A.Šatilova foto

Divi ģenerāļi

1.Gudrs un godīgs? Tātad bīstams.

48 gadu vecumā 1990.gada 6.septembrī tika aizdzīts pensijā ģenerāleitnants Vladimirs Andrejevs, PSRS pretgaisa aizsardzības karaspēka aviācijas pavēlnieks.

Bija pamatīgi nokaitinājis savu tiešo priekšniecību - PSRS pretgaisa aizsardzības karaspēka pavēlnieku, armijas ģenerāli Ivanu Tretjaku, jo allaž „izleca”, nosodīja lidmašīnu izmantošanu augstāņu privātvajadzībām, vairs „privatizēšanu”, pats bija godīgs, nesmerēja rokas ar valsts mantu. Bet varbūt netika gala ar tiešajiem pienākumiem? Profesionāls lidotājs izmēģinātājs ar triju augstskolu diplomiem, pats lieliski pārzināja aviāciju un neciela dumņas pavēles. Toties viņa tiešais priekšnieks Tretjaks PSRS pretgaisa aizsardzības vadībā uzradās bez šī darba zināšanām, bet ar „stipru aizmuguri”. Kad Tretjaks „izēda” Andrejevu, sākās protesta vēstule plūdi. PSRS Augstākās Padomes Valsts drošības un aizsardzības jautājumu komisija pieņēma lēmumu aizstāvēt Andrejevu un piobremzēt Tretjaku, pat leģendārā lidotāja Grizodubova par to rakstīja prezidentam Gorbačovam, taču Gorbačovs nevēlējās iejaukties un atstāja visu ministra Jazova ziņā.

2.Tas, kuram ir bīstami gudrie un godīgie.

Jazovs, par ministru iecelts, sāka vilkt uz Maskavu savus bijušos paziņas un kolēģus no Tālajiem Austrumiem. Talantīgs vai ne visai, gudrs vai ne visai - nav svarīgi. Ka tikai „savējais”. Tā pie labās rokas Jazovam apsēdās ģenerālis Moisejevs. Bet pie kreisās rokas - Tretjaks, kādreiz Jazovs bija Tretjaka vietnieks tur, „tālu no Maskavas”, kāpēc gan tagad neaļauties lepnu žestu un neizkārtot bijušajam priekšniekam dzīvokli Maskavā, ja jau liktenis viņus tā apmainījis ar lomām un amatiem, bet brālīgās attiecības saglabājušās?

Tretjaka raksturojumam - daži citāti no dokumentiem.

„No aviācijas nekā nesaprot. Kad ierodas karaspēka daļā, spēj pārbaudīt vienīgi to, vai žogi nokrāsoti. Vecā kārtība garantē šādiem cilvēkiem neierobežotu varu un milzīgas privilēģijas,” - no PSRS Augstākās Padomes deputāta V.Smironova ziņojuma deputātu grupas sēdē.

„Tretjaks ieradās Dretuņas poligonā uz mācībām, visus lamāja un pazemoja. Tad uzkāpa komandpunktā un prasa - no kuras puses nāks tanki? Parāda. Viņš saka - man būs slikti redzams, mežs traucē, novāciet! Pēc vienas dienas rīkojums bija izpildīts, mežs bija nocirsts,” - no apakšpulkveža R.Nesteruka ziņojuma.

„Pēc ilga dienesta kājniekos tagad vecumdienās Tretjaks iecelts par visas valsts pretgaisa aizsardzības vadītāju. Armijā šobrīd zeļ draugu būšana,” - no 1.klases lidotāja N.Mihailova ziņojuma.

„Tretjakam nav autoritātes, viņu sauc par ģenerāli žogu jautājumā, jo viņš visur, kur vien iespējams, liek būvēt augstus betonā žogus,” - no pulkveža Vedenska vēstules.

Visbeidzot citāts no PSRS Aizsardzības ministrijas revīzijas akta: „No objekta Nr.16, ģenerāļa I.Tretjaka personiskās vasarnīcas, 1990.gadā pārdots I.Tretjakam...” un seko mīksto, pūsmīksto un cieta krēslu, galdu un divānu, ledusskapju un televizoru uzskaitījums, jā, ļoti daudz ko lēti un labi sapircies šajā „lielās nocenošanas” brīdī. Mēbeļu gamitūrām, protams, ārzemju nosaukumi „Keningston”, „Akvarium”, „Luvra”, „Marseja”, vai gan augsta ranga padomju virsnieka dibens var paciest prastu padomju ražojuma krēslu.

Bet, kā redzams, PSRS armijā augstāko amatpersonu krēslī spēj paciet jebkuru, kas te uzsēdināts.

Pēc laikraksta „Kuranti” materiāliem
„Baltijskoje vremja” ID

Lasītāju ievērbai

Laikraksta „Novadnieks” redakcija atvainojas, ka šajā avīzes numurā mums nebija iespēju ievietot televīzijas programmas.

Mūsu laikraksta nākamais numurs iznāks pēc grafika, tas ir, 3.septembrī uz 8 lappusēm.

Dažās rindās

45 gadus pēc otrā pasaules kara beigām no Leipcigas, Rostokas un Hemnitas goda pilsoņu saraksta oficiāli svītrots Adolfs Hitlers. Pēc bildisim, ka arī Hemnica savu vīdu aīdabūja nesen, tikdama vīdu no Karlmarksšlates nosaukuma. Leipcigas goda pilsoņi nav arī bijušais reihā prezidents Pauls fon Hindenburgs un kādreizējais vācu komunistu firers Valters Ulbrichts. Bet Rīgas pilsētas vadība kavējas atbalstīt Kultūras fonda ierosmes, tāpēc Jāņa Kalnbērziņa bulvāris diemžēl ir joprojām...

Apvienības „Memoriāls” Līvovas filiāle bija noorganizējusi Nīmbergas prāvas variantu. Viss bijis kā istā tiesā - apsūdzētāji, liecinieki, dokumentu eksperti. Runāts par čekistu noziegumiem Rietumukrainā 1939.-1940.gados un 1944.-1950.gados. Vienīgi apsūdzēto solis pagaidām bijis tukšs: vanīgie mitinoties labos dzīvokļos, saņemot pensijas un, ordenī, lentītēm izgreznojušies, aizstaigājot uz specveikalēm pēc specpārtikas. Sabiedriskās tiesas prāvas Līvovā notikšot ik pēc trim mēnešiem.

„Baltijskoje vremja” ID

Pārdod

govī. Telefons 50312;

uzņēmums propāna - butāna gāzes balonus. Norēķināšanās skaidrā naudā un ar pārskaitījumu. Tālrunis 41189 pēc plkst.18.00.

Maina

trīsistabu dzīvokli Bauskā pret divistabu Preiļos.Zvanīt:Preiļi 22052;

trīsistabu dzīvokli (44kv.m) pret diviem pusotristabas dzīvokļiem.Visi ar ērtībām.Ir varianti.Zvanīt 22552 no plkst. 8.00 līdz 17.00.

Dzimtās zemes dažas pēdas
Tagad tavas mājas, māt.
Mūsu mila, mūsu bēdas
Nespēj tevi modināt.

Z.Purvs

Skumju brīdī esam kopā ar
galveno grāmatvedi Irēnu Verslovu,
MĀMIŅU smiltājā izvadot.
Preiļu linu sēklkopības stacijas
kolektīvs